

Mi lett belőled ifjú vegyész?

Prof. Dr. Kálai Tamás, intézetigazgató egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

Mikor nyertél vagy értél el helyezést kémiaversenyeken?

A legjobb eredményt 1984-ben Irinyi versenyen értem el, amikor bejutottam az országos döntőbe, de ott már nem jutottam be az első tízbe. OKTV-n nem értem el érdemleges helyezést.

Ki volt a felkészítő tanárod? Hogyan gondolsz vissza rá?

Felkészítő tanárom az Irinyi versenyre Tűriné Juhász Ilona tanárnő volt a ceglédi Kossuth Lajos Gimnáziumban. Ő igazi tanáregyéniség, nagyon sok emberrel szeretettette meg a kémiát és sokan kerültünk ki a kezei alól, akik a kémiai tudományt választották hivatásul. Számos kémiatanár, vegyész, vegyészmérnök lett a tanítványai között.

Milyen indíttatásból kezdted el a kémiával komolyabban foglalkozni?

A kémiát már általános iskolában kedveltem, még szakkörbe is jártam, akkori tanáromnak néhai Pálincás Istvánné tanárnőnek köszönhetően. Majd középiskolában az előbb említett Tűriné Juhász Ilona tanárnő és Horváthné Toró Csilla tanárnő foglalkozott velünk és sok érdekeset mondtak a tudományegyetemi vegyészképzésről. Eredetileg fizikus szerettem volna lenni, de rájöttem, hogy matematikából ahhoz nem vagyok elég jó. Így maradtam a kémiánál és tanárain is biztattak, hogy noha nem voltam sikeres a versenyeken, tudok annyira feladatot megoldani, hogy a felvételi nem fog különösebb gondot jelenteni. Igazuk lett, 1986-ban sikeresen felvételiztem a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem vegyész szakára.

Ismerted-e diákkorodban a KÖKÉL-t?

Igen, ismertem. A középiskola mind a négy éve alatt rendszeres feladatmegoldó voltam. Az 1985/86-os tanévben a haladó feladatmegoldók pontversenyében talán a 2. vagy 3. helyezett lettem. Akkoriban ezzel az eredménnyel 1 éves ingyenes előfizetést lehetett nyerni, amit azonban már nem élvezhettem, mert 1986/87-ben előfelvételiként sorkatonai szolgálatomat töltöttem.

Hozzásegítettek-e a pályaválasztásodhoz a versenyeken elért eredmények?

Igen, egyrészt jól felkészítettek arra, hogy a lehető legjobb eredményt produkáljam a felvételin, másrészt betekintést adtak szervesetlen kémia, szerves kémia és a fizikai kémia mélyebb ismeretanyagába. Talán ezek a versenyek segítettek eldönteni, hogy akarok-e ezzel a tudományterülettel mélyebben foglalkozni.

Mi a végzettséged és a pillanatnyi foglalkozásod? Maradtál-e a kémiai pályán?

A végzettségem okl. vegyész, angol-magyar szakfordító. A végzés után a Pécsi Orvostudományi Egyetemre (2000 óta Pécsi Tudományegyetem) kerültem a néhai Hideg Kálmán által vezetett kutatócsoportba. Azóta kandidátusi (PhD) fokozatot szereztem, habilitáltam és megszereztem az MTA doktora címet is, és ezzel párhuzamosan az egyetemi ranglétrán is előreléptem. 2009 óta a PTE ÁOK, majd a kar megalakulása után a PTE GYTK Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet tanszékvezető egyetemi tanára vagyok.

Nyertél-e más versenyt, ösztöndíjat (hazait, külföldit)?

Más versenyt nem nyertem. 2000-ben elnyertem az állami Eötvös-ösztöndíjat, így 1 évig az Amerikai Egyesült Államokban a Marylandi Egyetem Kémia és Biokémia Tanszékén dolgoztam posztdoktori kutatóként. Hazatérvén 2001-2004 között Bolyai-ösztöndíjas voltam.

Van-e kémikus példaképed (akár kortárs is)? Miért pont ő?

A volt témavezetőim néhai Berényi Sándor tanár úr (KLTE majd DE) és Hideg Kálmán professzor úr (POTE majd PTE). Ők emberileg és szakmailag nagyon inspirálólág hatottak rám. A jelenleg élő kémikusok

közül Mátyus Péter professzort (SOTE) tekintem példaképnek. Őt egy széles látókörű, tapasztalt, kiváló szakembernek tartom.

Mit üzensz a ma kémia iránt érdeklődő diákoknak?

Talán ez a legnehezebb kérdés, hiszen ahány ember, annyi életút, annyi emberi és szakmai kihívás. Ha a kémiát választják hivatásul, sokat kell olvasni a szakirodalmat, törekedjenek külföldi tapasztalatok szerzésére tanulmányaik alatt/után, legyenek reális céljaik és igyekezzenek helyt állni, ahová az élet vezeti őket. Tudatosan építsék a pályájukat, a nyelveken és az informatikai ismereteken túl ebbe beletartozik a családi és baráti háttér építése is.

Mi az, amit mindenképp szeretnéd, ha megtudnának rólad? Mi a hobbid - a kémián kívül? Van-e kedvenc anyagod

Hobbim a televíziónézés, ott is elsősorban az ismeretterjesztő csatornák. Szeretek olvasni és főzni. Néha eljutok moziba és színházba is. Sok kedvenc anyagom van, de ez mindig változik. Főleg az újonnan előállított nitroxid vegyületek, amelyeket hazai és külföldi együttműködő partnereink sikeresen alkalmaznak egy-egy probléma megoldására. Mostanság a kedvenc vegyületem egy, az azóta sikeresen végzett PhD hallgatómmal (Mostafa Isbera) szintetizált difenil-foszfinnal szubsztituált pirrolin nitroxid típusú vegyület, amely szerintem számos lehetőséget rejt magában. De számos új vegyület „befutásában” reménykedem a biológiai, gyógyszerészeti és az anyagtudományi alkalmazások tekintetében.